

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 29

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [3. Drittel des 9. Jh.]

De natale Domini: Evangelienlesung nach Matheus; beatus Gregor papa:
Homilie

[urn:nbn:de:bsz:31-20440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-20440)

144
vita se gesserit . Possimus enim
ipsa membra nr̄e . lectulos nostros
proprios nuncupare . in quibus am-
mentae ueluti in quodam strato
suauissime demorantur . Quod
quidem sem̄ propheta sensisse ar-
bitror . cum dicit . 7 Uniuersum
stratum uersasti in infirmitate eius .
Beatus enim est ille . cuius stratum dñs
in ipsius infirmitate conuertit .
Ut qui fuerit paulo ante iracundus . ad-
ulter . & petulans . & cunctorum scele-
rum infirmitatibus plenus . ad suum
corpus eius malo uersans dñs . Fiat
castus . humilis . modestus . 7 De quo stra-
to spiritaliter ad paralyticum dictum
est ad nō . Surge tolle grabatum
tuum & ambula . Non enim tam in eo
admirationis aliquid erat . ut contracti
lectuli lignum gratem portaret para-
lyticus . quam ut resoluti corporis
membra . & debilitate contracti . uelut
animae suae necessarium lectulum para-
lyticus ipse gestaret . Et coram positus
iudaeis . proprius abire & pedibus . qui
manibus allatus fuerat alienis . In hoc
plane sicut dixi . Completa est prophe-
tica illa sententia . uersasti stratum
eius in infirmitate eius . Ut uersa uice
portaret lectum . in quo fuerat paulo
ante portatus . & anima illius quae
prius uasculo corporis ferebatur . post
ea corpus suum ipsa utilius circumfer-
ret . potest & iam sic accipi quod ait .

In illo
tempore

erunt duo in lecto unus adsumentur .
xpianorum plebs & populus iudeorum .
qui uelut unus lectulo hoc est una man-
datorum lege tenentur . & uelut simi-
li resurrectionis specie gloriantur .
Tunc igitur xpianorum populus beatus
adsumentur in gloriam . Iudaeorum
& seculabilis conuentus relinquetur
in terra .

**IT̄E UNO SUP̄ OE NAT̄ ONI
LIC̄ S̄CI IUĀ S̄C̄ MATHIUM**

Cum audisset iohannes in uinculis ope-
ra xpi . mittens duos de discipulis suis
ait illi . Tu es qui uenturus es a alio
exp̄ctamus . et reliqua .

OMEL BEATI GREGORII PP̄

Querendam nobis est fratres km̄i .
iohannes propheta . et plus quam
propheta . qui uenientem a ior-
danis baptisma . dñm ostendit dicens .

Ecce agnus dei . ecce qui tollit peccata
mundi . Qui & humilitatem suam
& diuinitatis eius potentiam confide-
rans dicit . Qui de terra est . de ter-
ra loquitur . qui autem de caelo uenit .
super omnes est . Cur in carcere
positus . mittens discipulos requirit .

Tu es qui uenturus es a alio & p̄ctamus .
Tanquam si ignoraret . quem ostende-
rat . & an ipse sit nesciat . quem ipsū
esse . prophetando . baptizando .
ostendendo . clamauerat . Sed hęc
citus quaestio soluitur . Si gestae
rei tempus & ordo pensatur .

Ad iordanus enim fluentia positus
 quia ipse redemptor mundi esset asse-
 ruit. missus uero in carcere. An ipse
 ueniat requirit. Non quia ipse
 esse mundi redemptorem dubitat.
 sed quaerit ut sciat. si is qui per se
 in mundum uenerat. Per se & iam
 ad inferni claustra descendat. Que
 enim praecurrens mundo nuntiauerat.
 Hunc moriendo ad inferos praecurtebat.
 An ergo. Tu es qui uenturus es. An
 aliam expectamus. Ac si aperte
 dicat. Sicut pro hominibus nasci
 dignatus es. An etiam pro hominibus
 ad inferos descendere digneris insinua.
 Ut qui natiuitatis tuae. praecursor
 & tui. descensionis & iam praecursor
 siam. Et uenturum inferno tenun-
 tiem. que iam uenisse mundo enun-
 tiavi. Unde & inquisitum dñs. enu-
 meratis potentiae suae miraculis. de
 mortis suae protinus humilitate
 respondit dicens. Caeci uident.
 Claudii ambulant. Leprosi mundantur.
 Sardi audiunt. Mortui resurgunt.
 Pauperes euangelizantur. Et bea-
 tus qui non fuerit scandalizatus in me.
 Visis tot signis tantisque uirtutibus.
 non scandalizari quisq; potuit sed am-
 mirari. Sed infidelium mens gra-
 ue in illo scandalum pertulit. cum
 cum post tot miracula. morientem
 uidit. Unde & paulus dicit.
 Nos autem praedicamus xpm crucifi-

fixum. iudeis quidem scandalum.
 gentibus autem stultitiam. Stul-
 tum quippe hominibus uisum est.
 ut pro hominibus auctor uite morire-
 tur. Et inde contrarium homo
 scandalum sumpsit. Unde etiam plu-
 ris debitor fieri debuit. Nam tan-
 to dñs ab hominibus dignus honoran-
 dus est. quanto pro hominibus & in-
 digna suscepit. Quid est ergo
 dicere. beatus qui non fuerit scandali-
 zatus in me. Nisi aperta uoce abiec-
 tionem mortis suae. humilitatemq;
 signare. Ac si patenter dicat.
 Mira quidem facio. sed labi & ta perpe-
 non dedignor. Quia ergo moriendo
 te subsequor. cauendum ualde est ho-
 minibus. Ne in me mortem despiciant.
 qui signa uenerantur. Sed dimis-
 sis iohannis discipulis. quid de eode-
 iohanne turbis dicat. audiamus.
 Quid existis uidere in deserto. harun-
 dinem uento agitatum. Quod ui-
 delicet non asserendo. sed negando
 intulit. Harundinem quippe mox
 uita uita contigerit. in partem alteram
 inflectit. Et quid per harundine.
 nisi carnalis animus designatur. qui
 mox ^{ut} fauore uel detractio tangitur. *Ad hunc*
 In partem quamlibet inclinatur.
 Si enim ab humano ore aura seueris
 flauerit. hilarescit. ex tollitur. To-
 tumq; se quasi ad gratiam inflectit.
 Sed si inde uentus detractionis eruperit.

unde laudis aura ueniebat. mox hunc
quasi in partem alteram ad amfuro
ris inclinat. Sed harundo uento agi
tata iohannes non erat. quia hunc nec
blandam gratia. nec cuiuslibet ira
asperum faciebat. Nec prospera
hunc erigere. nec aduersa nouerunt
inclinare. Harundo ergo agitata uen
to non erat. quem ab status sui rēu
tudine. nulla rerum uarietas in
flexebat. Discamus igitur fir
mi. harundo uento agitata non esse.
solidemus animam inter auras lingua
rum. positus stet inflexibilis status
mentis. Nulla nos detractio
ad iram prouocet. atq; ad remissionem
in utilis gratia. nullus fauor incli
net. Non nos prospera eleuent.
non aduersa per turbent. Ut qui
in soliditate fidei figimur. ne qua
quam rerum transiuntium muta
bilitate moueamur. Adhuc autē
de eius & expressione subiungitur.
Sed quid existis uidere in deserto homi
nem mollibus uestitum. ecce qui
mollibus uestiantur in domibus re
gum sunt. Camelorum & enim
pilis ut scitis. uestitus iohannes
fuisse describitur. Et quid est
dicere. ecce qui mollibus uestiantur
in domibus regum sunt. nisi aper
ta sententia demonstrare. quia non
caelesti. sed terreno regno militant.
hi qui prodo perperā aspera fugiant.

& solis & tenoribus dediti. presen
tis uitae molliem & delationem
quaerunt. Nemo ergo existimē
in fluxu atq; studio pretiosarum uest
tium peccatum deesse. Quia si de
hoc culpa non esset. Nullomodo io
hannem dñs de uestimentis sui asperi
tate laudasset. Si hoc culpa non esset.
Nequaquam petrus apostolus per epist
tolam feminas a pretiosarum uestiu
appetitu conpesceret. dicens. Non
in ueste pretiosa. Pensate ergo
quae culpa sit hoc & iam uiros appe
tere. A quo curauit pastor ecclesiae
& feminas prohibere. Quamuis hoc
quod iohannes non esse uestitus mol
libus dicitur. per significationem
intellegi & aliter potest. Moll
ibus enim uestitus non fuit. quia uita
peccantium non blandimentis fouit.
sed uigore asperae in uertionis incre
pauit dicens. Cenim uiperarum.
quis uobis demonstrauit fugere
auentura ira. Unde & per salomo
nem dicitur. Uerba sapientium
quasi stimuli. & sicut clauis in altum
defixi. Clauis quippe atq; stimulis
sapientium uerba comparantur. quia
culpas delinquentium nesciunt pal
pare sed pungere. Sed quid existis
uidere in deserto. propheta. etiam
dico uobis. & plus quam propheta.
Prophetae quippe ministerium est
uentura praedicere. non & iam demonst

trare. Johannes ergo plusquam
 propheta est. quia cum quem pre-
 currendo prophetauerat. & iam of-
 tendendo monstrabat. Sed quia
 harundo uento agitata esse denega-
 tur. quia non esse uestitus mollib:
 dicitur. quia prophetae nomen
 huic impar esse perhibetur. Iam
 quid digne dici possit. audiamus.
 sequitur. Hic est de quo scriptum
 est. **E**cce ego mitto angelum meum ante
 faciem tuam qui preparabit uiam
 tuam ante te. Quod enim graecae
 angelus. hoc latine nuntius dicitur.
Rete ergo qui nuntiare supernum
 iudicem mittitur. angelus uocatur.
 ut dignitatem seruet in nomine.
 quam ex plebe in operatione. At
 quidem nomen est. sed uita nomine
 inferior non est. Utinam fra-
 tres karissimi. non ad iudicium nomen di-
 camus. Quia omnes qui sacerdotii
 nomine censentur. Angeli uocan-
 tur. Propheta attestante qui
 ait. Labia sacerdotis custodient
 scientiam. & legem & quirent & eo-
 re eius. Quia angelus domini & ser-
 citum est. Sed huius altitudi-
 nem nominis. & iam uos si uultis
 potestis mereri. Nam unusquis-
 que uestrum in quantum sufficit.
 in quantum super nae ^{gratum} aspirationis
 accepit. si a prauidate proximum
 reuocat. si exhortari ad bene ope-

randum curat. si eternum regna-
 ut supplicium erranti denuntiat.
 Cum uerba sanctae adnuntiationis inpen-
 dit. profecto angelus & stetit.
Et nemo dicat. monere non sufficio.
 exhortari idoneus non sum. quantum
 potes & hibe. nemale seruatum quod
 acceperas in tormentis & igraris.
Necque enim plusquam unum talentum
 acceperat. qui hoc abscondere magis
 studuit quam erogare. **E**t scimus
 quod in tabernaculo. non solum fiale
 tantum modo. sed precipiente domino
 & iam exati factisunt. Per fialas
 quippe doctrina & uberans. per ex-
 atos uero. parua atque angusta scien-
 tia designatur. Alius doctrina uer-
 ritatis plenus. audientium mentes in-
 ebriat. per hoc ergo quod dicit. pro-
 fecto phialam porrigit. Alius exple-
 re quod sentit non ualeat. sed quia hoc
 utcumque denuntiat. profecto per
 exatam gustum prebet. **I**ndi ergo
 tabernaculo. id est in sancta ecclesia positi.
 si per doctrinam sapientiae ministrare
 fialas minime potestis. In quantum
 pro diuina largitate sufficitis. pro-
 ximis uestris boni uerbi exatos date.
In quantum uos profecisse pensatis.
 etiam alios trahite. in uadi habere
 socios desiderate. **S**iquis uero fra-
 tres. ad forum aut fortasse ad bal-
 neum pergit. quem otiosum esse
 considerat. ut secum ueniat inuitat.

finis est

16^v Ipsa ergo terrena actio uos uestra
conueniat. & si addm tenditis curate
ne ad eum soli ueniat. Hinc & eni
scriptum est. Qui audit dicat ueni.
Ut qui iam in corde uocem superni
amoris acceperit. foras & iam proxi
mis uocem & hortationis reddat.
Et for tasse panem ut indigenti ele
mosinam porrigat non habet. sed
maius est. quod tribuere ualeat.
qui linguam habet. Plus est eni
uerbi pabulo uicturam in perp&uu
mentem reficere. quam uentrem
mortuariae carnis terreno pane sati
are. Nolite ergo frs. proximis
uestris elemosinam uerbi subtrahere.
Mecum uos ammonco. ab otioso ser
mone parcamus. inutiliter loqui
declinemus. Iniquitum reniti
linguae p&ualemus. Inuentum uerba
non diffluant. cum iudex dicat.
Omne uerbum otiosum quod locuti
fuerint homines. reddent deo ra
tionem in die iudicii. Otiosum
quippe uerbum est. quod aut utili
tate rectitudinis. aut ratione iuste
necessitatis caret. Otiosa ergo
colloquia ad aedificationis studium
uestite. Quam celerrime huius
uitae tempora fugiant. Consi
derate. quam districtus iudex ueniat.
ad tendite. Hunc ante oculos
uestri cordis ponite. hunc proximo
rum uestrorum mentib. intimate.

Ut in quantum uires supp&unt. si
adnuntiare eum nonne glegitis. uo
cari ab eo angeli cum iohanne uale
atis amen.

WDOMADA I ANTE NA
TALE DNI.

VI SERMO BEATI MAXIMI IPI.

Superiore dominica capitulum
euangelicum differentes. par
tem quandam ex illo per strinxi
mus. super est ut sequentia de
curramus. Descripsimus enim
quid esset. quod ait dñs. In illa noc
te erunt duo in loco uno. & reliq.
Nunc ergo uideamus quod reliqua me.
Dicit enim eadem diuina sententia.
Erunt duae molentes in pistrino.
una adsum&ur. & una relinquetur.
Primum igitur considerandum est.
quomodo const& molentis officium.
Deinde quaesint duae quae molere
dicantur. Tertio quod pistrinum
sit quid&e molitionis effectus.
Nulli dubium est. quod molere alter
non constat. nisi duob. lapidib. ap
paratis. & conuenientib. ut sibi ut al
teri ex his magnitudo alterius in po
natur. & illum quidem lapidem
qui prior solo sternitur. esse pigram
& tardum. & paene ut ita dixerim
otiosum. Ac nisi superioris parti
cipatione lapidis ornaretur. for
sitam necessarius non uider&ur.
Ita duille operatur. & ia iste utilis inuenit.